

Az utolsó tabáni mézesbábosnál

Az Attila-körúton, szemben a lebontott Tabánnal, ahol most finom pázsit zöldel az évszázados házak helyén, sétámon megállított ez a cégtábla:

*Benedek Samu mézesbábos és viaszöntő
Alapítotott 1700-ban*

A kapura ki van írva, hogy „mézesbábos az udvarban.” Bolthajtásos épületben, amelyet azelőtt, a régi jó világban presháznak használtak, megtalálom Benedek Samu urat. Ott ül a boltjában, várja a vendöket, akikből bizony néha napokig egy sem néz ide. Az állványokon apró bábszívek, huszárok, bölcsök, színes papírral gyürüzött szivarok és öntött viaszgyertyák. Olyan ez a bolt a hűvös, pincszagú épületben, mintha nem is Budapesten lenne, hanem valahol az elhagyott vidéken. Ki is venne Pesten bábszívet?

— Vannak még — mondja az öreg bábsütő —, de fogynak napról-napra. Ezelőtt ötven-hatvan évvel nem gyöztünk bábot sütni a terézvárosi búcsúra, meg karácsony idején. Ma mindennek vége. A Krisztinában, a Vizivárosban még meglehetős ma is a búcsú, de azért elszoknak a népek a bábból készült búcsúfiától.

— *Mégis, kik a legjobb vásárlók?*

— *A tisztviselőemberek volnának, ha lenne nekik pénzük.* A munkásnak ma már derogál a mézesbáb, szívesebben veszi a cukorkát, süteményeket, pedig valamikor ezek voltak a legjobb kuncsaftok. A márcívásról teljesen leszoktak, nem is készítjük többé ezt a mézes italt. Manapság inkább fagyaltot vesznek helyette.

— *És a viaszöntés? ...*

Legyint egyet az öreg, elfogja a köhögés, csak pencek multán jut szóhoz. Azt mondja, templomi gyertyán kívül nem öntet viaszt senki, az oltárra való gyertyába is éppen, hogy belekeverik feles arányban a drága viaszt, a tiszta viaszgyertyát nem fizetné meg senki. Mutatja, a szekrényben vörös, fekete és fehér gyertyaszálak vannak: ezek voltak az ünepi fáklyák Ferenc József királyunk koronázásakor. A fekete gyertya eredetileg föld volt, de az idők folyamán tönkrement benne a festékanyag.

— *Ezenayolcszázhatvankilencben kezdtem tanulni a bábosmesterséget Sopron megyében, rokonoknál. Akkor még céhszisztem volt és becsületben állottak a bábosok. Ma cukrásszá vedlett a legtöb, nem bírja a versenyt a gyáarakkal. Az a kekszgyáros, csokoládégyáros csinálhat minden tücsköt-bogarat, a kutya sem kérdezi, hol tanulta a mesterségét. Bezzeg másként volt ez a régi világban.*

Megkérdezem, lehetett-e vagyont szerezni valamikor a bábosmesterséggel?

— Lehetett annak, — feleli, — aki ügyeskedett, járt szorgalmasan a vásárookra. Szép nagy házam állott itt átellen-

ben, pedig szegényen kezdtem. Jött a háború, akkor negyvenezer koronám veszett el hadikölcsönben, betétek a takaréokban. Most szegény ember vagyok ismét, nyolcvanéves és nem tudom annyira vinni, hogy legalább egy segédet tarthassak, magamnak kell elvégezni minden munkát.

Megnézem a műhelyét, a különleges báboskemencét, ahol a finom mézeskészítmények kényes sütését végzik. Mutat Benedek uram néhány remekbe készült bábmintát. A régi bábosmestereknek ehhez is kellett érteniök: kimetszeni a szebbnél-szebb alakokat a mintába, amelybe aztán belekenték a mézestésztát. *Művészi huszáralakok, mentés vitézek kerülnek elő a pókhálós sarokból.* Az egyik nagyon régi mintának fájába ez van belevésve: „König v. Ungarn”. Bizonyára a tabáni svábok kedvéért metszették a német feliratot a magyar király díszes figurája alá, amely becsületére válna bármely faszobrászművésznek. Kár, hogy közönségünk nem jött rá, milyen gyönyörűek ezek a régi, elfelejtett mézesbáb-minták és nem teszi lehetővé azok gyártását. Benedek Samu beszéli, hogy megpróbálkoztak ilyen cifra bábbal kedvet csinálni a pestieknek, de a kísérlet kudarcot vallott.

— Csak elmentek a népek a remek bábok mellett és ha meg is kérdezték az árát, egyik sem volt hajlandó ötven-hatvan fillért fizetni érte. Pedig nagyon finom tészta kell az ilyen cifra báb készítéséhez.

Az egyik fiókból régi, színes képecskék kerülnek elő, amilyeneket valamikor a bábszívekre ragasztottak. Tökéletlen a képecskék nyomása, de rajzukban kedves, naiv báj van. Többnyire egy elegáns dáma és egy hódoló úr képe látható az arannyal keretezett papiroskákon, melyeknek alján ódonzamatú versikék olvashatók.

— *Fiatalkoromban gazdag úrfiak is adtak bábszívet a kisasszonyoknak, különösen besú napján* — mondja az öreg. — Meg is őrizték a nemzeti asszonyok a búcsúfiát az üveges szekrényekben, sokszor évekig is.

Úgy lehetett az bizony, hiszen magam is emlékszem, milyen becsülete volt a bábnak az én gyermekkoromban. Illata, mandulástésztájának íze most is kísért, amikor hallgatom Benedek Samunak, az utolsó tabáni bábosnak beszédét a bolthajtásos bérházban, ahol szegényes bábfigurák állanak az évszázados, kopott polcokon és hiába várnak vevőre.

K. J.

UJ MAGYARSÁG

telefonszámai:

464-20, 464-27, 464-28, 464-29